

14. juni 2012

Sundheds- og Omsorgsudvalget
Københavns Rådhus
1599 København V

Høringssvar i sagen om "Mad- og måltidspolitik"

Ældrerådene, der har fået sagen til høring, har ved flere møder drøftet den med medarbejdere fra Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Man har herefter følgende kommentarer:

- Rådene ser selvsagt positivt på, at der arbejdes med en politik på dette væsentlige område.
- Man havde dog fundet det hensigtsmæssigt, at også den nationale handlingsplan på dette område - der efter Socialstyrelsens udmelding i "Social Fokus", april 2012, forventes at være offentliggjort i september 2012 – kunne være indgået i arbejdet.
- På forsiden af "Appetit på livet" er målgruppen beskrevet som "...ældre i Københavns Kommune..", uanset forordet og indholdet i alt væsentligt beskæftiger sig med beboere i plejeboligbebyggelserne.
- Mad- og Måltidspolitik opfattes af ældrerådene som en væsentlig politik for i særlig grad den netop beskrevne gruppe, og det vil derfor være ønskeligt, at dette også afspejles i forordet, der har noget rosenrødt og "eventyragtigt" over sig. Forordet afspejler ikke den virkelighed, der faktisk findes i plejeboligbebyggelserne.
- Rådene må konstatere, at målgruppen i udkastet er de, der bor i plejeboligbebyggelserne, og de hjemmeboende, der får leveret færdigtilberedt mad
- Målgruppen anføres også at være de, der er, og vil blive omfattet af fællesspisesteder, evt. i samarbejde med de frivillige organisationer. Det er helt uklart for ældrerådene, hvordan kommunen forestiller sig kostpolitikken integreret i en frivilligt oprettet spiseklub, der f. eks. låner et køkken i forbindelse med aktiviteterne.
- Rådene finder det meget usystematisk, at kostpolitikken også omhandler initiativer på ensomhedsområdet.
- Ensomhedsbekæmpelse er et så vigtigt element, at der kan opstilles et helt katalog med forskellige løsningsmodeller vedr. ensomhedsbekæmpelse, hvor fællesspisning blot er en af mange muligheder.
- Mad – og Måltidspolitikken kan ikke gennemføres overfor de mange, der er tilknyttet de forskellige indkøbsordninger og heller ikke de, der vil blive tilknyttet den nye "spisebillet"ordning, hvor lokale spisesteder vil blive involveret
- Ældrerådene har ved flere lejligheder efterlyst en kostpolitik på området tilberedt mad til hjemmeboende. Mad og måltidspolitikken omtaler alene en øget overgang til mere økologi. Rådene støtter op om dette, men ser det gerne i et større perspektiv.

- Der nævnes flere steder i materialet, at der også tænkes i miljømæssige baner. Det kan derfor undre ældrerådene, at der ikke er overvejelser vedr. de mange biler, der kører rigtig mange km. rundt i byen med varm mad til hjemmeboende, der kan vælge at få den enten midt på dagen eller om aftenen. Mange ville utvivlsomt vælge at få frostmad/kølemad til opvarmning i mikroovn. Ikke alene vil det være en miljømæssig gevinst (mindre biltrafik), det vil tillige give den enkelte ældre en væsentlig større frihed. En sådan valgmulighed findes ikke i dag med a la carte systemet. Mange andre kommuner har gennemført sådanne ordninger.
- Rådene lægger også stor vægt på betydningen af en øget indsats på områderne tandstatus, smerter i munden og besvær med at synke, men dette område forekommer ikke at være en naturlig del af en mad- og måltidspolitik.

Konklusion: Ældrerådene vil forslå, at målgruppen for en mad- og måltidspolitikken alene vedrører de ældre, hvor kommunen rent faktisk har en mulighed for at påvirke udviklingen, og at den afventer fremkomsten af den nævnte nationale plan på området.

Ældrerådene har ikke yderligere kommentarer til materialet.

På ældrerådernes vegne

Bent Johansen
Formand

Annette Hellmann
Næstformand

Ældremobiliseringens sekretariat Suomisvej 3, 1927 Frederiksberg C
Tlf. 35 35 26 99 - Fax: 35 35 26 44
www.aeldremobiliseringen.dk

Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Ældrestaben
Kostsekretariatet
Att. Sidse Vinkler Rasmussen
Sjællandsgade 40
2200 København N
QX26@suf.kk.dk

06.07.2012

Høringsbrev om ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune

København Kommune har i skrivelse af 26. april anmodet om eventuelle kommentarer til ovenstående politik.

Ældremobiliseringen finder, at "Appetit på livet" indeholder mange gode målsætninger, der kan fremme den ældres velfærd. Det er således vigtigt, at maden tilberedes lokalt på de enkelte plejehjem, så der kan dufte af mad, at den er af ernæringsrigtig og af god kvalitet og følger årstiderne.

Københavns Kommune har desuden en målsætning om, at maden ved udgangen af 2015 skal laves af mindst 90% økologiske råvarer, fordi København vil gå foran for et bedre miljø og klima. Ældremobiliseringen har vanskeligt ved at se idéen i, at plejehjemsbeboere skal pålægges at kæmpe for et bedre miljø og klima. Københavns Kommune forfølger i virkeligheden to forskellige målsætninger, nemlig en om god mad og gode måltider og en om økologi. Disse to målsætninger vil sagtens kunne kollidere, og det er her vigtigt, at den økologiske målsætning viger, såfremt plejehjemsbeboerne har ønsker om noget mad, der bare smager godt og minder dem om mad, de har fået tidligere. Det er afgørende, at beboernes velfærd er vigtigere end puritanske målsætninger om, hvad der er "rigtigt".

I "Appetit på livet" lægges der op til, at der etableres samarbejdsprogrammer med frivillige organisationer om mad og måltider i fællesskab. Ældremobiliseringen finder idéen interessant. Det er dog afgørende for Ældremobiliseringen, at et eventuelt samarbejde etableres via ledende organer.

Med venlig hilsen

Gitte E. Olsen
Sekretariatschef

CVR 26 13 90 31 Bank 53 01-09 12 356 Giro 16 89 14 36

Ældremobiliseringen består af: Sammenslutningen af Pensionistforeninger i Danmark - Danske Pensionister - LO Faglige Seniorer og Pensionisternes Samvirke

Sundheds- og omsorgsforvaltningen

Kostsekretariatet att. Sidse Vinkler Rasmussen

Via mail

Høringssvar ang. ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns kommune – 'Appetit på livet'

I Københavns Madhus er det med stor glæde, at vi læser forslaget til ny mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns kommune. Vi vil gerne med dette høringssvar anerkende kommunen for det meget visionære arbejde og syn for såvel madens som måltidets betydning for ældres trivsel og ikke mindst livskvalitet. Dernæst vil vi gerne lykkeønske de ældre med den velsmagende mad tilberedt fra bunden spist i stimulerende fællesskaber, som en virkeliggørelse af politikken kan berige deres liv med.

I Københavns Madhus har vi i fem år arbejdet med fokus på netop det gode måltid og hverdagsmad af høj kulinarisk og ernæringsmæssig kvalitet til de af byens borger, der er underlagt de kommunale madtilbud. Dette arbejde bl.a. konkret i udviklingen af vurderings- og udviklingsredskabet Køkkenløftet, som en stor del af byens plejecentre også har deltaget i. "Appetit på livet" og de tre temaer denne politik er opbygget omkring, ligger fuldstændig i tråd med det udviklingsarbejde, der således allerede er introduceret på mange af kommunens plejecentre. Et udviklingsarbejde som Københavns Madhus har gode erfaringer med at skabe forståelse for både i køkken og plejen.

Vi ønsker således med dette høringssvar at give kommunen fuld opbakning i det videre arbejde med vedtagelse og implementering af Appetit på livet og støtter gerne, som hidtil, kommunen i arbejdet herunder udvikling af tiltag, rådgivning og støtte i arbejdet frem mod målene.

Vi finder det også væsentligt at støtte kommunen i den fremlagte politik ved at understrege, at vi ikke ser modsætning mellem de ældres individuelle behov og ønsker og de fælles måltider. På trods af de kompromisser der til en hver tid må skabes, når mange bor og spiser sammen finder vi, at 'Appetit på livet' udtrykker et bevidst valg og ønske om at skabe så gode og kvalitetsfulde ramme som muligt i det nye hjem et plejehjem er. At maden og måltiderne kan være det sted man samles. Det sted hvor personale, pårørende og de ældre beboere mødes ligeværdigt og meningsfuldt.

Følgende er Madhusets kommentarer i forhold til de tre overordnede emner samt to tværgående kommentarer:

Madkvalitet

Institutioner med modtagerkøkkener

Det er fantastisk at læse om det store fokus på mad lavet fra bunden og i køkkener så tæt på de ældre som muligt. Sidstnævnte finder vi så vigtigt, at vi mener, det også bør indskrives i selve afsnittet om madkvaliteten på side 5. I forlængelse af mad fra bunden og nærhedsprincippet finder vi det nødvendigt, at man også i politikken gør sig nogle tanker om de institutioner, hvor alle de positive ting ikke umiddelbart kan indfris f.eks. på plejecentre med modtagerkøkkener. Vi vil i den forbindelse anbefale, at der i "derfor skal der boksen" indsættes en aktivitet rettet mod disse køkkener. Ligeledes vil vi anbefale, at der tænkes i alternativer de steder, hvor køkkenet ikke er tæt på brugeren, f.eks. i forhold til etablering af mindre køkkener og prioritering af køkkenfagligt personale, der kan kvalificere de af dagens måltider, der ikke modtages udefra. Indtænkes dette ikke mener vi, det bliver særdeles vanskeligt at opnå 90 % økologi i 2015 og ligeledes vil det være svært at give de ældre lige kvalitetsfulde tilbud i alle kommunens plejecentre.

Det gode måltid

Det er prisværdigt at læse, at kommunen med denne politik tager ansvar også i forhold til ensomhed og de ældre, der endnu ikke er fuldt indrullet i visitationssystemet, men alligevel vil have rigtig stor glæde af spisefællesskaber og de tilbud frivillige kan tilbyde. I den forbindelse vil vi gerne henlede opmærksomheden på mulige samarbejder med socialøkonomiske virksomheder, der netop er rige på menneskelige ressourcer, og derfor kan være en ekstra ressource både i lokalområderne og på plejecentrene i forhold til at skabe mere liv og stemning og som reel ekstra ressource i køkkenerne.

Det pædagogiske måltid!?

I forbindelse med det velbeskrevne fokus på måltidet som dagens højdepunkt, selskabeligheden og rammerne mener vi, politikken har en stor mangel ved ikke at insistere på brugen af pædagogiske måltider – altså at skabe muligheder for at personalet kan spise med. Alle de fine intentioner om personalets rolle i at understøtte fællesskabet, samtalerne, hyggen mv. har trænge kår, hvis ikke personalet kan sidde med ved bordet og deltage i måltidet på lige vilkår med de ældre, hvilket vil sige at spise den samme mad, dele fællesskabet og kvaliteten ved måltidet. Appetit på livet slår flere gange på værdien af at skabe hjemlige rammer også i institutionen – i hjemmet vil værten også spise med og ikke sidde yderst på stolen med en kop kaffe.

Kompetenceudvikling af plejen

Sidst men ikke mindst finder vi på linje med "Derfor skal der boksen" under madkvaliteten, at der også indskrives kompetenceudvikling af plejepersonalet i forbindelse med måltidet. Herved kan måltidet få status og vedvarende fokus.

Det rette tilbud til den rette borger

Fokus på vægtudvikling

Mål og visioner i dette tema er værdifulde og nødvendige. For at sætte fokus på den alvorlige kontekst savner vi dog en målsætning om og en konkretisering af, at ernæringstilstanden ved vedtagelse af politikken skal gøres bedre. Et mål omkring en generel positiv vægtudvikling for såvel ældre i hjemmeplejen som på plejecen-

trene ville være anerkendelsesværdigt og et håndgribeligt og nødvendigt mål at arbejde frem mod.

Tygge-synke venlig velsmag

Ernæring og konsekvenserne af dårlig ernæring gør det nødvendigt at fokusere særskilt på dette emne, men god mad er først rigtig god, når den er spist. På baggrund af Madhusets erfaringer vil vi derfor anbefale, at man også i dette afsnit indskriver et kulinarisk mål koblet til mad med forskellige konsistenser. Vi mener, det er vigtigt at understrege, at også tygge-synkevenlig mad skal være af høj kulinarisk kvalitet og fremstillet af gode råvarer, gerne produceret fra bunden på linje med den øvrige mad, der tilbydes.

Mellemmåltider

Ligeledes savner vi særskilt fokus på mellemmåltider både som fokusområde i politikken, men også at disse skal underlægges de samme ambitioner som hovedmåltiderne mht. råvarer, økologi, kulinarisk velsmag og kvalitet samt ernæring – kun herved sikrer vi, at ernæring ikke kun bliver et spørgsmål om tal, men også lyst og livskvalitet.

Brugerundersøgelser

Vi mener, det er nødvendigt og anerkendelsesværdigt, at kommunen ønsker at lave målbare mål for de opstillede mål, men vi ønsker at problematisere brugen af brugerundersøgelser. Os bekendt er koden ang. brugerundersøgelser blandt svage ældre i forhold til mad og måltider endnu ikke knækket og vi finder det derfor problematisk, at det er disse usikre målemetoder, der skal være afgørende for målopfyldelsen. Tilfredsheden med kommunens mad på plejecentrene er i forvejen meget høj og det er ikke beviseligt, at tilfredsheden vil stige selv om mad og måltidskvaliteten bliver mærkbart forbedret. Der vil altid være nogen, der hellere vil have noget andet. Som man råber i skoven kan man meget vel risikere at få svar, hvorfor vi gerne vil opfordre til andre eller supplerende mål for om madens velsmag, råvaervalg mv. rent faktisk har forbedret sig f.eks. Køkkenløftet eller nye udviklingsprojekter for en bedre evaluering af de ældres oplevelse.

De nyeste teknologier

Brug af teknologi eller endda den nyeste teknologi går igen i politikken. Vi kan kun bifalde, hvis der findes eller kan findes teknologi, der kan støtte op om og fremme politikens mål. Det er dog vores erfaring fra branchen, at ny teknologi sjældent er forenelig med mad lavet fra bunden og så tæt på brugeren som mulig. Snarere er der ofte fokus på, at få mad til at holde sig meget længe, hvilket vi ikke mener, er efterstræbelsesværdigt.

Med ønsket om fortsat god arbejdslyst med politikens mål og visioner

Venlig hilsen

Anne-Birgitte Agger, direktør
Mine Sylow, etnolog og videnskonsulent

Kostsekretariatet
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Københavns Kommune

Vanløse, d. 1. august 2012

Høringssvar til ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune

OSI har modtaget Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune i høring og vil hermed afgive sit høringssvar.

OSI mener, at den nye mad- og måltidspolitik er et godt tiltag og finder de tre fokusområder om madkvalitet, gode måltider og ernæring og sund aldring yderst relevante.

OSI finder ligeledes at det er en god ide at etablere samarbejde med frivillige organisationer om mad og måltider i fællesskab. OSI ser med stor glæde på, at der i politikken peges på, at disse samarbejdsprogrammer skal etableres i samarbejde med frivillige organisationer og de frivillige dermed har en organisation i ryggen.

Med venlig hilsen

Torben Larsen, sekretariatsleder

Hørings svar for ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune

Det er med tilfredshed at vi læser den flotte politik, men nogle af punkterne ser vi med bekymring på især for mennesker med en demenssygdom.

Under emnet MADKVALITET står der at der skal være forståelse for hele processen fra planlægning af menuen, over indkøb, arbejdet i køkkenet og til maden står på bordet – er spist. At organisere og følge et forløb er meget svært for mennesker med demens. Derfor er det vigtigt, at der er tid og hjælp i hele processen. Idealet ville være, at mennesker med demens, fik hjælp til individuelle forløb. At der kom en hjælper, købte ind sammen med den demente, tilberedte maden, dækkede bord og spiste sammen med den demente. Dette ville give træning, aktivering og socialt samvær.

Ovenstående kunne dels foregå i eget hjem eller på et nærliggende plejecenter som et dagtilbud. Det er måske særligt vigtigt, at kvaliteten er god i disse tilbud, da den ældre ikke kommer hver dag. I dag er det svært, at tilbyde en måltid med kvalitet i dagtilbuddene, da leveringen ofte kommer fra et stort centralt køkken. Kosten og især det sociale tilbud er meget vigtigt for mennesker med demens.

Åbnes der op for spisemuligheder på plejecentre, uden visitation, vil dette tilbud være næsten umulig, at deltage i for mennesker med demens, da de ikke ved egen hjælp kan transportere sig. Dels er det svært at tage initiativ til at komme hjemmefra, dels er det svært at finde rundt med offentlig transport. Så her skal der gøres en særlig indsats f.eks. kunne en hjælper følge den ældre til tilbuddet.

Hvis mennesker med demens skal have glæde af den nye Mad – og måltidspolitik, skal der først og fremmest tænkes tid ind i tilbuddene. Måske er dette især påkrævet hos hjemmeboende.

Vi håber, at ældre borgere vil få glæde af den nye politik og håber at ældre med en demenssygdom tænkes ind med de særlige behov, denne gruppe borgere har.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen for Alzheimerforeningen i Københavns Kommune

Kiddy El Kholy, Formand

Karina Kaae Jensen

Fra: Anne-Marie Mærkedahl [maerkedahl@hvfbkh.dk]
Sendt: 01. august 2012 11:02
Til: Sidse Vinkler Rasmussen
Cc: palsteen@mail.dk; Henrik Tofteng; Steen Søkvist
Emne: Høringssvar vedr. ny Mad- og måltidspolitik for ældre i København Kommune

Haandværkerforeningens Plejehjem har modtaget overnævnte i høring, og bestyrelsen skal i den anledning udtale, at man tilslutter sig politikens målsætninger og indsatsområder.

Blot skal vi henlede opmærksomheden på de barrierer, der pt. eksisterer, for så vidt angår hjemmeboende ældres muligheder for fællesspisning på fx plejehjem samt tilsvarende barrierer for frivilliges deltagelse i måltiderne på plejehjem.

Haandværkerforeningens Plejehjem deltager meget gerne i forsøg/udviklingsarbejde med henblik på netop at styrke fællesskaber omkring måltidet.

Med venlig hilsen
Anne-Marie Mærkedahl

Adm. Direktør
direkte: +45 33432754
mobil: +45 20647414
e-mail: maerkedahl@hvfbkh.dk

HAANDVÆRKERFORENINGEN
KØBENHAVN

Haandværkerforeningen I kbh
Dronningens Tværgade 2 A
1302 København K

Telefon: +45 33122717
Fax: +45 33141625

CVR: 62 59 16 17
Email: hvf@hvfbkh.dk
Home: www.hvfbkh.dk

**Kostsekretariatet
aat. Sidse Vinkler Rasmussen
Sjællandsgade 40
2200 København N**

29.07.2012

Hørings svar – Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns kommune 2012 – 2016.

Koordinationsudvalget i Ældre Sagen København har drøftet det af kommunen fremsendte udkast vedrørende Mad- og måltidspolitik 2012 – 2016.

Generelt hilser vi udkastet velkommen, som et ambitiøst projekt.

Et positivt initiativ er bl.a. at man fremadrettet, vil inddrage de ældre, så de får større indflydelse på deres måltider, og samtidig får mulighed for, at deltage i planlægning og tilberedning af maden.

Vi mener i den forbindelse, at kommunen bør se på visitationsreglerne.

Reglerne bør blødes op, så hjemmeboende kan få glæde af fællesspisning, eksempelvis på kommunens plejehjem, ved besøg af spiseven, eller kunne gøre anvendelse af andre kommunale spisesteder.

Vi er enige i, at kvaliteten af måltiderne bør ligge på et højt niveau. Men er samtidig betænkelige ved de øgede omkostninger, der kan være forbundet med overgangen til primært, at anvende økologiske råvare. Prisen for økologiske råvare ligger i dag ca. 10- 20 % højere end konventionelle råvare.

For mange ældre, som kun har deres folkepension, og en evt. mindre ATP., vil en stigning på 10 til 20 % i forhold til den nuværende pris, være en belastning for deres økonomi,

Ældre Sagen København vil, med interesse, følge projektet "Appetit på livet" den kommende tid.

**Med venlig hilsen
Ældre Sagen København
Formand
Bent Johansen.**

**Ældrepolitisk koordinator
Ole Stoltenberg.**

10. juli 2012

Københavns Kommune
Sundheds- Omsorgsforvaltningen
Ældrestaben

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens Smagspanel - Ældre smager for ældre - har på møde den 10. juli 2012 drøftet høringen om ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune og har følgende kommentarer:

Madkvalitet

Vi ser med tilfredshed, at der arbejdes med kvalitetsudvikling og tager det for givet, at der afsættes midler til kompetenceudvikling af køkkenpersonalet.

Det gode måltid

Her må der skelnes mellem plejehjemsbeboere og hjemmeboende.

På plejehjemmene er det af yderste vigtighed, at plejehjemspersonalet uddannes til en støttende værtsrolle. Smagspanelet lægger stor vægt på, at borgernes ønsker til menuplanerne tilgodeses, hvilket kræver stor indsigt, uddannelse og opmærksomhed fra personalets side. Vi ser med tilfredshed, at der "tilbydes rammer med tid og ro omkring måltidet, hvis ønsket er at spise i eget selskab".

Vi finder det interessant at følge, hvordan man vil støtte hjemmeboende til at få et godt måltid alene! Panelet ser gerne, at der åbnes mulighed for, at +65 årige borgere kan benytte kommunale spisesteder uden at være visiterede hertil. Vi foreslår derfor, at der skabes flere spisesteder, f.eks. lokale cafeer i de forskellige bydele.

Det rette tilbud til den rette borger – ernæring og sund aldring

Smagspanelet anerkender fokus på hygiejnen omkring måltidet, f.eks. mund- og tandsundhed.

Generelt ser vi frem til, at alle de gode intentioner bliver fulgt op.

Med venlig hilsen
P.v.a.
Smagspanelet

Grethe Mørk

Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Ældrestaben
Kostsekretariatet

Svar på Høringsbrev om ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune:

"Appetit på livet: Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016".

PK65 har modtaget og gennemgået udkastet til ny mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune. Der er tale om et oplæg – kort og med mange gentagelser – som komiteen kun kan være enige i. Hermed også være sagt, at vi finder, at det er gode intentioner.

Der røres igen ved behovet for inddragelse af frivillige i arbejdet og nærværet, og det er vores opfattelse, at det er en mulighed, der skal arbejdes med. Der er stadig stor modstand at spore hos medarbejdere og ledelse, og det er også en vanskelig proces, som kræver engagement og ideoplæg fra forvaltningen, men som skal løses og udmøntes lokalt.

Selvom der inddrages frivillige på plejehjem og –centre, som er de steder, hvor PK65 har sin ekspertise, er det også vigtigt, at medarbejderne er med ved måltiderne. Udkastet til den nye politik omtaler ikke betydningen heraf på den gældende personalepolitik. Hvis medarbejderne skal inddrages og spille en mere aktiv rolle ved indtagelse af måltider, betyder det så også, at de sidder med og spiser med og således har adgang til/skal indtage et pædagogisk måltid sammen med beboerne? Det er vigtigt, at der er rene og klare linjer på dette felt: Må/skal medarbejderen spise af maden på plejehjemmet/-centret?

Til slut skal også nævnes, at vi er meget enige i borgmesterens indledning i forordet: "Duften af mad finder vej fra køkkenet til beboernes næsebor og pirker til appetitten på plejehjemmet allerede før spisetid." Netop bevaringen af eksisterende centralkøkkener og etablering af nye centralkøkkener på plejehjem/-centre i forbindelse med moderniseringerne betragter vi som uhyre vigtig og er meget glade for, at de politiske vinde i dag blæser i den retning.

Med venlig hilsen

Nina Bentved
Formand

Frede Mølgaard
Forretningsfører

Karina Kaae Jensen

Fra: Henriette Thorseng [hthorseng@gigtforeningen.dk]
Sendt: 09. maj 2012 10:24
Til: Sidse Vinkler Rasmussen
Emne: Høringsvar: Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet
Vedhæftede filer: Dok.nr 2012-332503 - Høringsbrev.docx; Dok.nr 2012-348991 - Appetit på livet- Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016.doc

Hej Sidse

Ældrestaben har sendt en ny mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune i høring.

Gigtforeningen finder den nye kostpolitik meget positiv og rummelig. Vi bakker op om Københavns Kommunes gode intentioner om at sikre de ældre borgere sundhed og glæde gennem velsmagende og ernæringsmæssig korrekt mad i rare spisesituationer.

Venlige hilsen
Henriette Thorseng
Kostvejleder, cand.scient. i human ernæring
Gigtforeningen
Tlf: 39778067
E-mail: hthorseng@gigtforeningen.dk

Fra: Sidse Vinkler Rasmussen [<mailto:QX26@suf.kk.dk>]
Sendt: 3. maj 2012 13:54
Til: post@alzheimer.dk; Gigtforeningens Socialpolitik; df@diabetes.dk; post@hjerteforeningen.dk
Cc: Pernille Hansted
Emne: Vedr. høring af Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet

Til alzheimer-, gigt-, diabetes- og hjerteforeningen

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fremsender hermed udkast til ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune i høring.

Vedlagt:

- Høringsbrev
- Udkast til Appetit på livet: Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016.

Høringsfristen er d. 1.8.2012.

Mange hilsener
Sidse

Sidse Vinkler Rasmussen
Sundhedsfaglig konsulent
.....
Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Ældrestaben
Kostsekretariatet
Sjællandsgade 40
2200 KBH N

Tlf.: 35 30 31 18
Mail: QX26@suf.kk.dk

Støt Gigtforeningens arbejde
... for bare 60 kr. kan du spille med i Forårslotteriet

Klik her og spil med

The advertisement features a blue background with a white church spire and a red banner at the bottom. On the left, there is a computer monitor displaying a family photo, a tablet showing a game interface, and a fan of lottery tickets with the number 10000 visible. The text is in white and orange.

Karina Kaae Jensen

Fra: Bo Kristiansen [bk@mariehjem.dk]
Sendt: 23. august 2012 15:25
Til: Sidse Vinkler Rasmussen
Emne: SV: Vedr. høring af Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Afmærket

Kære Sidse.

Høringssvaret fremgår af mailen nedenfor, som er sendt af forstanderen på Louise Mariehjemmet.

De bedste hilsner

Bo

Fra: Sidse Vinkler Rasmussen [mailto:QX26@suf.kk.dk]
Sendt: 23. august 2012 14:45
Til: Bo Kristiansen
Emne: SV: Vedr. høring af Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet

Kære Bo

Du er velkommen til at sende jeres høringssvar 😊

Hvis du har mulighed for det, må du meget gerne indsende det snarest muligt, idet vi pt sidder og foretager opsummering af svarene.

På forhånd tak 😊

Mange hilsener
Sidse

Sidse Vinkler Rasmussen
Sundhedsfaglig konsulent

.....
Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Ældrestaben
Kostsekretariatet
Sjællandsgade 40
2200 KBH N
Tlf.: 35 30 31 18
Mail: QX26@suf.kk.dk

Fra: Bo Kristiansen [mailto:bk@mariehjem.dk]
Sendt: 22. august 2012 16:14
Til: Sidse Vinkler Rasmussen
Emne: VS: Vedr. høring af Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet

Kære Sidse Vinkler Rasmussen.

Louise Mariehjemmets svar på din høring er desværre gået i glemmebogen hos mig. Det beklager jeg meget. Måske kan du stadig bruge svaret i dit videre arbejde.

Med venlig hilsen

Bo Kristiansen
Direktør
Fonden Mariehjemmene
Virumgårdsvej 18
2830 Virum

E-mail bk@mariehjem.dk
Tlf. 45 46 51 07
Mobil 40 14 41 07
www.mariehjem.dk

Fra: Maria Hedin

Sendt: 6. juni 2012 12:17

Til: Bo Kristiansen

Emne: SV: Vedr. høring af Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet

Kære Bo

Nu har vi diskuteret Københavns kommunes udkast til mad- og måltidspolitik. Jeg farver vores kommentarer med rødt.

Side 4.

Under rubrikken "Den gode måltid" står " _sammen_ med borgerne tilrettelægges måltiderne og..." **Vi undrer os over hvad som menes. Er det menuerne eller måltidsrammerne som skal tilrettelægges sammen med beboerne?**

Side 5.

Økologi mindst 90% i 2015 – **Fint!**

At madens smag er tilfredsstillende til 90% - **er også fint**

Side 6

Stykke 5 som begynder med "Ældre skal have indflydelse...."

Her skriver man at: Der skal være mulighed for, at ældre på plejehjem kan deltage i planlægning og tilberedning af maden, hvis de ønsker det og dermed fortsætte et aktivt hverdagsliv.

Vi mener: At deltage i planlægning er en god idé under forudsætning at det ikke bliver en lille (stærk) gruppe som får opgaven. Alle beboere på et plejehjem skal blive hørt omkring mad, trivsel etc.

Vedr. tilberedning af maden så kan det være et aktivitetstilbud, dvs. noget man gør i en lille gruppe ved udvalgte tidspunkter. Det fungerer ikke med beboere i tilberedningen af huset fælles måltider:

- 1. Personaleressourcerne er små og der er ikke plads for andet end at det skal gå stærkt. Beboere i køkkenet vil skabe kaos i madlavningssituationen, hvis der ikke samtidig frigives ekstra personaleressourcer. Københavns kommune har desuden nedlagt køkkener på institutionerne til fordel for de store centralkøkkener.**
- 2. Ved arbejde i køkken skal man have hygiejnebevis.**

I fakta ruden nedenunder står at 80% af beboerne skal være tilfredse med stemingen ved måltiderne. **Hvordan har man tænkt at måle dette?**

Målet skal være at inddrage de ældre i tilrettelæggelsen af måltiderne. **Det mener vi er rigtigt og ret.**

Side 7

Øverste fakta rude: Skal punkter " Etableres mindst 2 strategiske samarbejdsprogrammer...."

Nogle hjem vil have nemmer ved det end andre. Er de frivillige organisationer spurgt? Det er en svær balancegang, da jeg mener at det vil være dejligt med inddragelse fra frivillig organisationer, MEN vi skal til enhver tid kunne klare opgaverne selv. Frivillig er frivillig, og hvis jeg i hverdagen havde brug for at der var frivillige for at kunne tilbyde god stemning og fælleskab ved måltiderne ville jeg ikke kunne byde god _jævn_ kvalitet. Jeg er altså meget glad for

frivillige, men de skal være "løg på laksen" eller "appelsinen i turbanen", ikke fundamentet for at beboerne skal få en god oplevelse.

Til sidst undrer vi over definitionen af "mad- og måltidsguides"

Med venlig hilsen

Maria Hedin
Forstander

Louise Mariehjem
Svenskelejren 1
2700 Brønshøj
Tlf. 38 60 55 00

Fra: Bo Kristiansen
Sendt: 7. maj 2012 14:23
Til: Maria Hedin
Emne: VS: Vedr. høring af Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet

Hej Maria.
Denne er du vidst meget bedre til at svare på.
Hilsen
Bo

Fra: Sidse Vinkler Rasmussen [<mailto:QX26@suf.kk.dk>]
Sendt: 3. maj 2012 14:20
Til: Fonden; jespermaarbjerg@gmail.com; Bo Kristiansen; frede@oxholm.com; mt@mosaiske.dk; B21212137@gmail.com; osi@osi.dk; torben@frivilligtforum.dk; ortho@wurtzen.dk; info@dkblind.dk; joergen.eckmann@gmail.com; smp@menighedsplejer.dk; kl@menighedsplejer.dk; Programafdeling@FHMail.dk; henrik_andersen@den.salvationarmy.org; lf@kolonierne.dk; nerving@mail.dk; dw@aeldresagen.dk; sb@cphlex.dk; yvonesvendesen@hotmail.com
Cc: Pernille Hansted
Emne: Vedr. høring af Mad- og Måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016: Appetit på Livet

Til Fonden Mariehjemmene, Plejehjemskomiteen af 1965, Det Mosaiske Trossamfund, OSI, Håndværkerforeningens Plejehjem, Dansk Blindesamfund, Samvirkende Menighedsplejer, Frelsens Hær Socialtjenesten samt bestyrelsesformænd

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen fremsender hermed udkast til ny Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune i høring.

Vedlagt:

- Høringsbrev
- Udkast til Appetit på livet: Mad- og måltidspolitik for ældre i Københavns Kommune 2012-2016.

Høringsfristen er d. 1.8.2012.

Mange hilsener
Sidse

Sidse Vinkler Rasmussen
Sundhedsfaglig konsulent
.....
Københavns Kommune
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Ældrestaben

Kostsekretariatet
Sjællandsgade 40
2200 KBH N
Tlf.: 35 30 31 18
Mail: QX26@suf.kk.dk